

TRANSFORMEM ELS PATIS

Transformar els patis escolars en espais habitables: naturalitzats, coeducatius i comunitaris

Barcelona té 366 escoles públiques i privades

El programa municipal Transformem els Patis intervé en els **189 centres públics**:

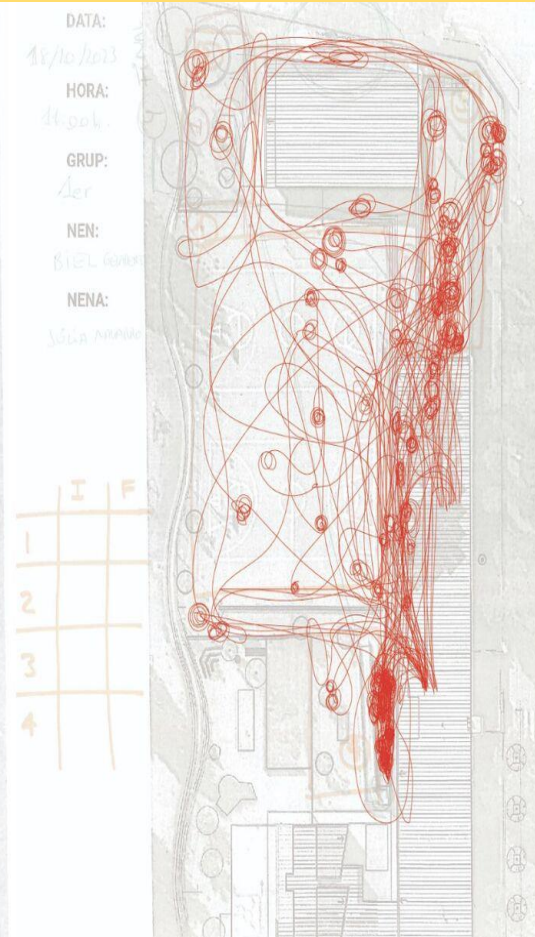
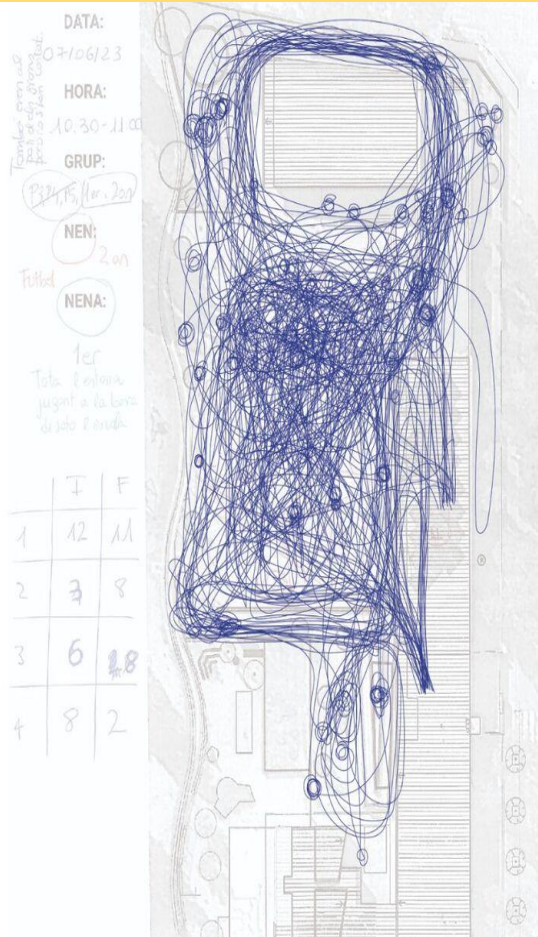
- 157 centres educatius públics de 3 a 12 anys
- 26 instituts-escoles públics de 3 a 16 anys
- 6 centres públics d'educació especial

L'any 2019, només un 30% de centres educatius de Barcelona tenien patis adequats a criteris de jugabilitat, gènere i sostenibilitat

El disseny dels patis no contribueix a trencar amb els rols de gènere ni és prou inclusiu

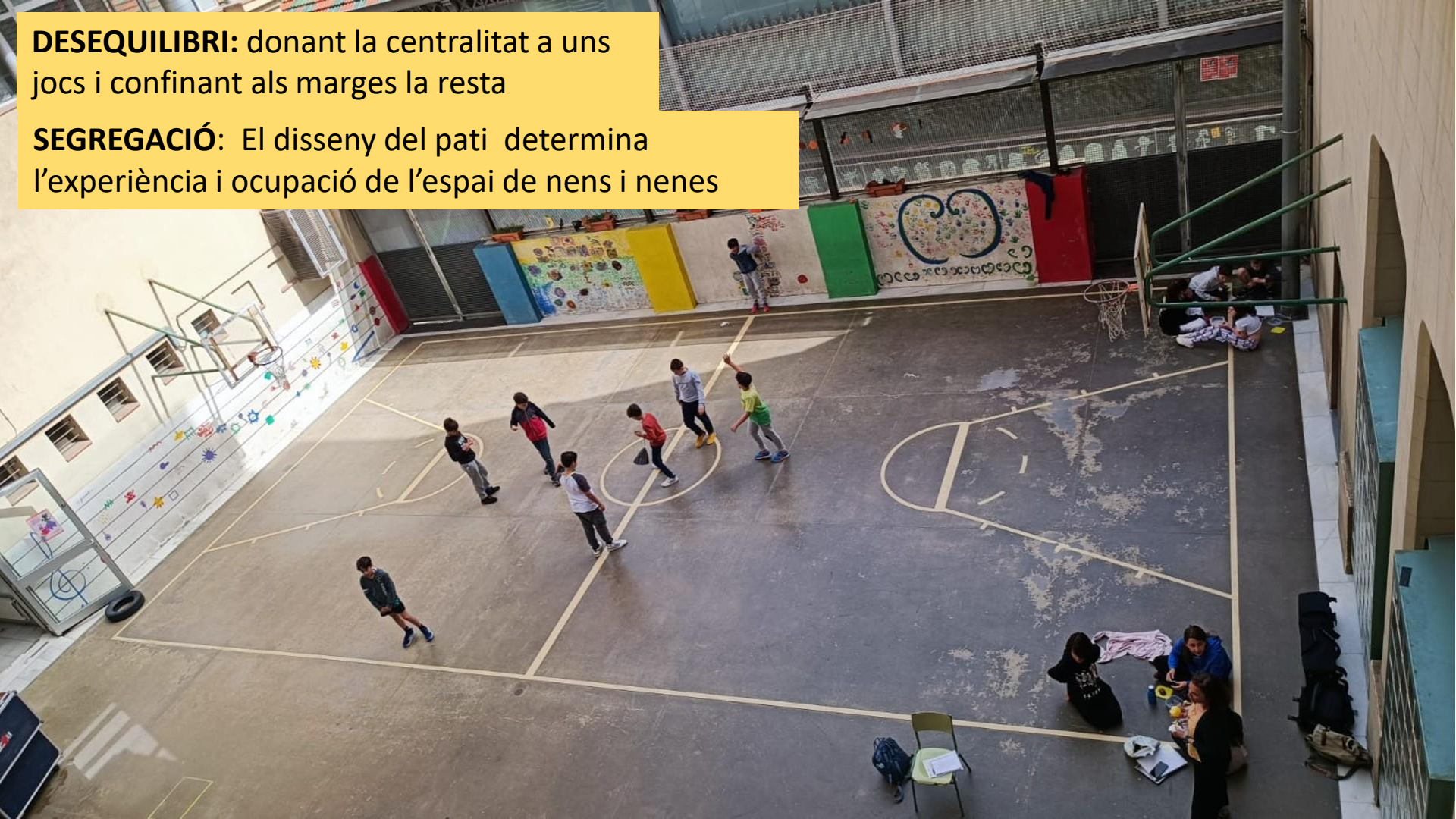

Honorata
Grzesikowska y
Ewelina Jaskulka:

*“L'estudi de
comportament en els
patis de les escoles
reflexa desigualtats
de gènere i diferències
d'usos entre els nens i
les nenes ”*

DESEQUILIBRI: donant la centralitat a uns jocs i confinant als marges la resta

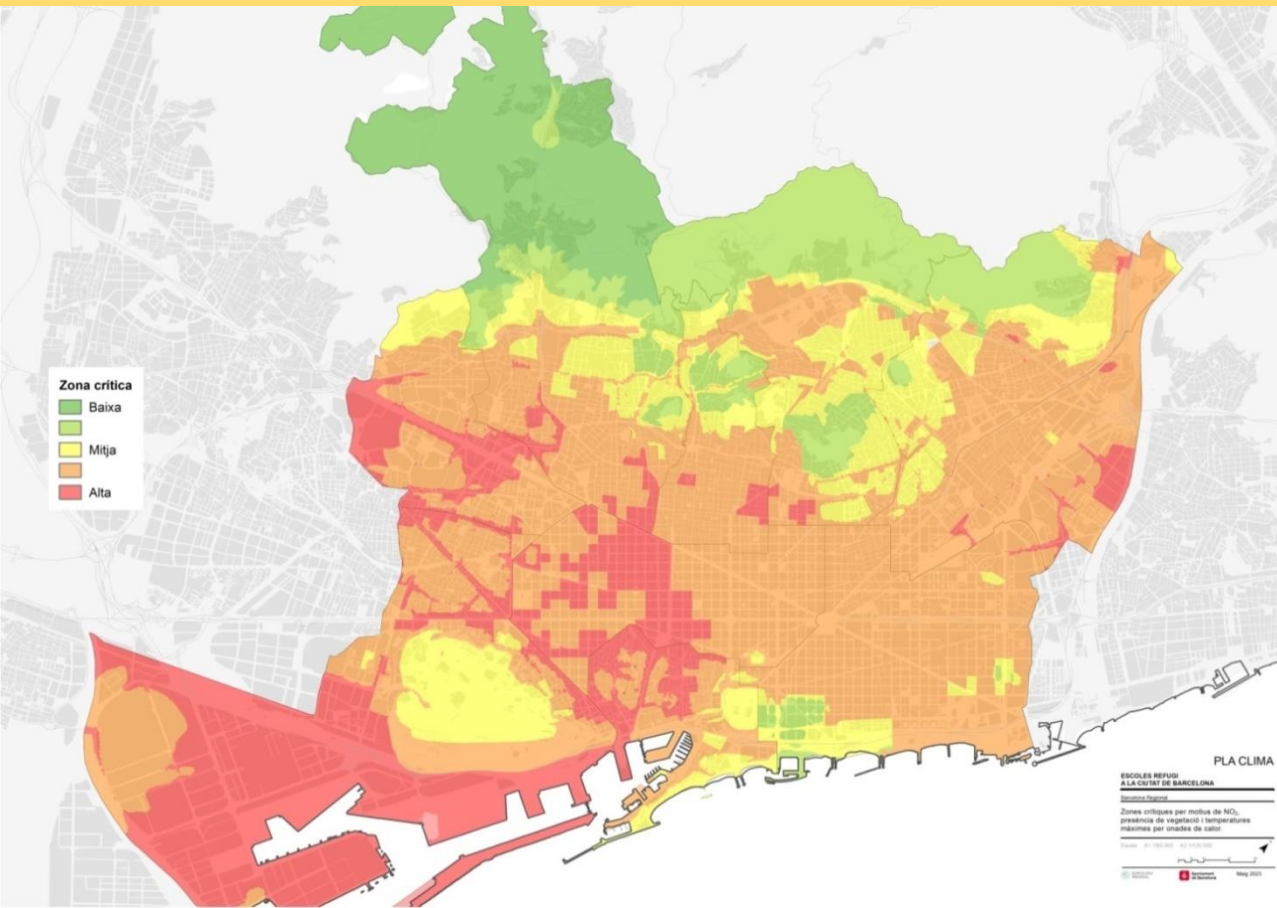
SEGREGACIÓ: El disseny del pati determina l'experiència i ocupació de l'espai de nens i nenes

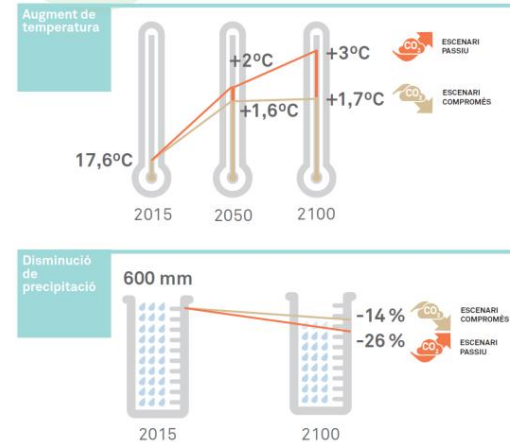
Mapa de la vulnerabilitat ambiental de Barcelona (natura + calor + contaminació)

El 75% de l'espai lliure de la ciutat està pavimentat

La falta de verd al centre de la ciutat augmenta els efectes negatius de la calor sobre les persones

La temperatura mitja anual de Barcelona ja s'ha incrementat 1,8° desde 1780

2.300 h/curs - pati matí
i migdia

780 h/curs - pati matí

ELS ORÍGENS DEL PROGRAMA

El paper de l'Ajuntament: del suport puntual a l'impuls públic

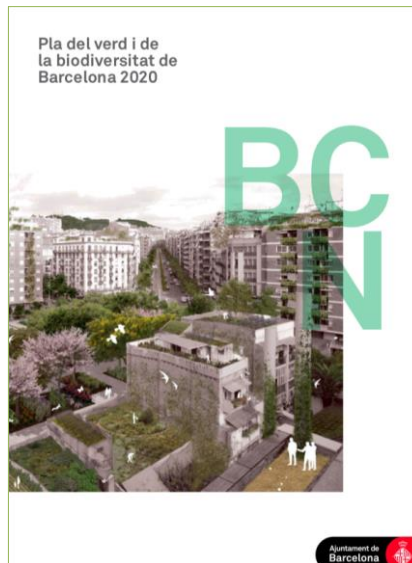

CIUTAT JUGABLE

Pla del joc a l'espai públic per avançar cap a una ciutat jugable

DECLARACIÓ D'EMERGÈNCIA CLIMÀTICA

El Pla del verd i de la biodiversitat de Barcelona 2020

EL PLA CLIMA

MESURA DE GOVERN

6 EIXOS

OBJECTIUS

L'objectiu es fer una definició transversal de totes les polítiques climàtiques de l'Ajuntament, de manera que esdevingui el **full de ruta per fer de Barcelona una ciutat climàticament neutra i adaptada al canvi climàtic per l'any 2030**

ADAPTAR LES ESCOLES AL CANVI CLIMÀTIC

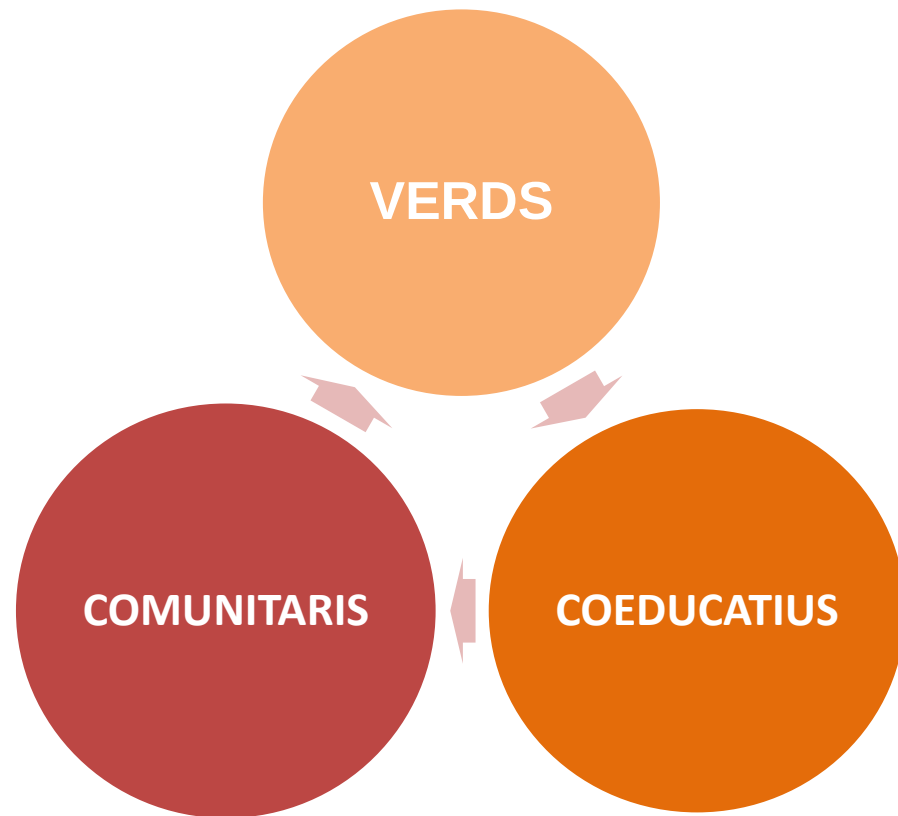
Descripció: adaptar les escoles a la calor, tant els patis com els edificis amb solucions passives complementàries.

- **Adaptar els patis de les escoles al canvi climàtic.**
- Incorporar solucions de climatització passives en els edificis dels centres educatius (ventilació creuada, proteccions solars, etc.)
- Garantir el manteniment d'aquestes intervencions

OBJECTIUS

Transformar els patis escolars:

- **Espai de joc** per excel·lència
- Espais **d'aprenentatges vitals**
- Espais de **benestar** i de **relacions equitatives** pels infants i tota la comunitat

PRINCIPIS CLAU

Un bon pati és la combinació d'una **infraestructura de qualitat** i un bon **projecte pedagògic d'usos i dinàmiques**.

És indispensable la implicació de tota la **comunitat educativa**

6 CRITERIS PER A UN BON PATI

NATURALITZAT, COEDUCATIU I COMUNITARI

1 ESPAI VALUÓS D'APRENENTATGE, COEDUCACIÓ I CONVIVÈNCIA DINS DE L'ESCOLA

- Equitat de gènere en el joc, trencant rols i afavorint dinàmiques igualitàries
- Gestió positiva de conflictes
- Inclusió de tots els infants en el joc compartit
- Corresponsabilitat i protagonisme dels infants en les decisions, la cura i el manteniment.

2 DIVERSITAT D'AMBIENTS I ACTIVITATS LÚDIQUES I CREATIVES

- Ambients per al joc actiu, semiactiu i tranquil
- Espais i materials atractius, estimulants i amb reptes per a totes les edats i capacitats
- Estímul del joc autònom i divers sense dirigir-lo

3 GARANTEIX EL CONTACTE AMB LA NATURA: VERD, TERRA I AIGUA

- Naturalitzar, reverdir i enjardinar com a refugi climàtic exterior plantant arbres
- Superfícies on conviuen terra permeable i tou, sorra i paviment
- Aigua per beure i també per jugar, experimentar i refrescar-se
- Elements de joc amb materials naturals

4 CONFORTABLE I CONNECTAT AMB L'ENTORN

- Amb ombra a l'estiu i espais assolellats a l'hivern
- Amb fonts, bancs, papereres i magatzem de material de joc
- Fàcil accés i connectat amb l'entorn i amb les aules

5 (RE)DISTRIBUCIÓ EQUILIBRADA DELS ESPAIS

- Tots els jocs i activitats tenen espais de qualitat i amb perspectiva de gènere
- Accessibilitat per a tots els infants pensant en la diversitat funcional
- Combinació d'estructures fixes i material lúdic mòbil

6 USOS DIVERSOS PER A LA COMUNITAT I EL VEÏNAT

- Versàtil per a moltes activitats: educació física, aula a l'aire lliure, esport extraescolar, festes...
- Patis oberts de tardes i caps de setmana al barri educador

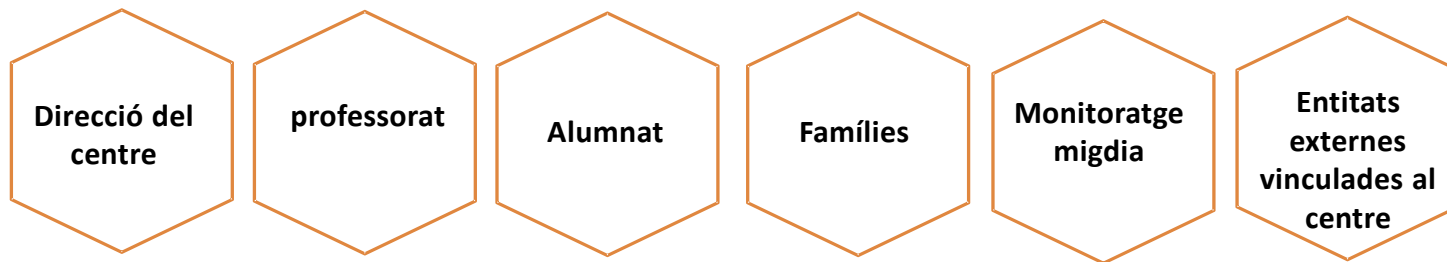
GOVERNANÇA I ESPAIS DE PARTICIPACIÓ

GRUP IMPULSOR

Impuls i execució del pla

GRUP MOTOR DEL CENTRE EDUCATIU

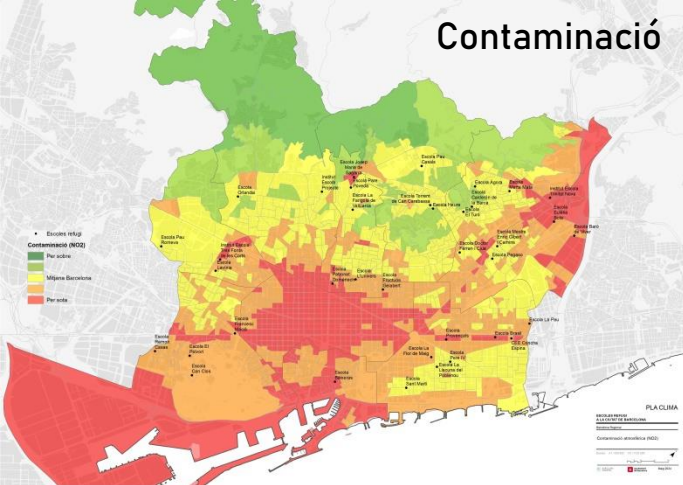

TAULA DE SEGUIMENT DE CIUTAT

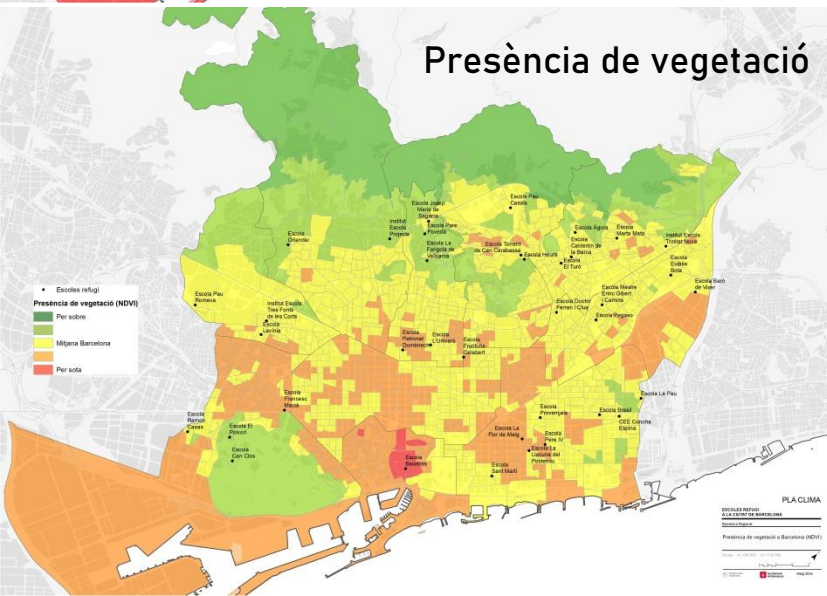

Espai mixt de contrast i seguiment entre entitats, persones expertes i personal tècnic municipal de ciutat i districtes

Contaminació

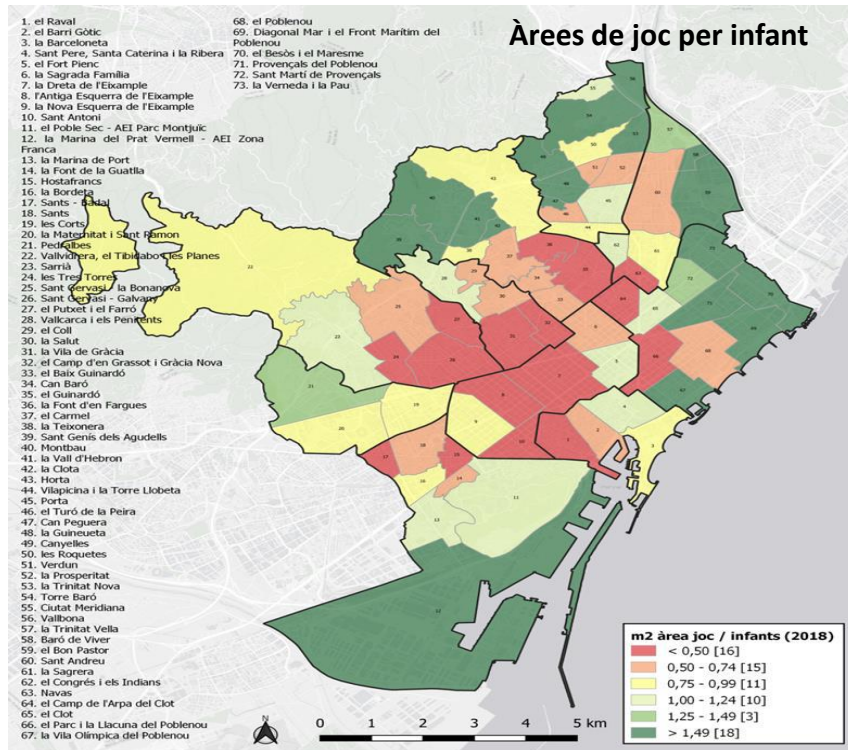

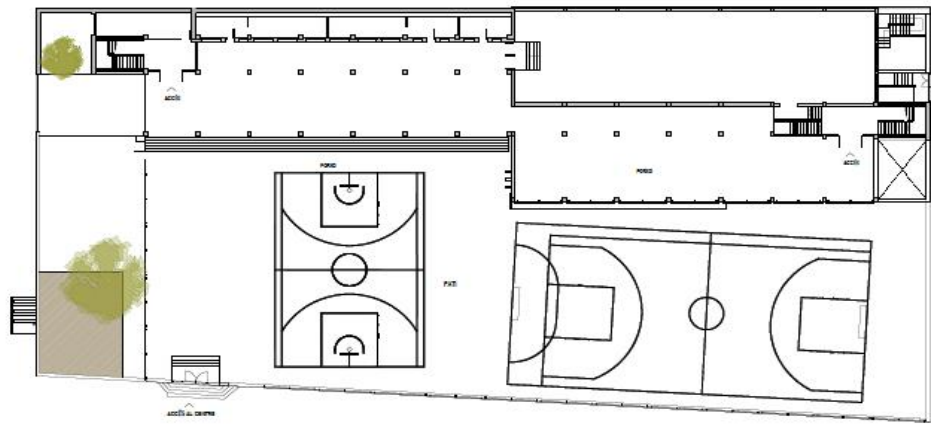
Presència de vegetació

CRITERIS SELECCIÓ ESCOLES - MAJOR VULNERABILITAT AL CANVI CLIMÀTIC I SOCIAL

Àrees de joc per infant

CRITERIS SELECCIÓ EN FUNCIÓ DE LA INFRAESTRUCTURA DEL PATI

Vital i
de JOC
LLIURE

educatiu i
D'APRENENTATGES

de SALUT
i BENESTAR

de
SOCIALITZACIÓ

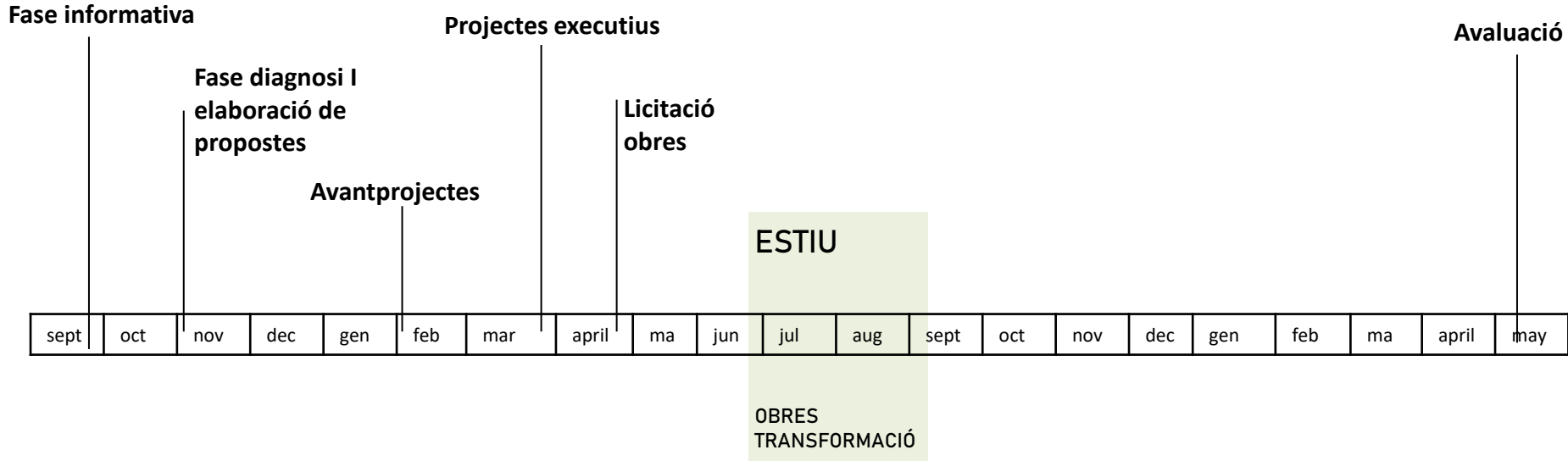
COMUNITARI

VERD
per a la
CIUTAT

Vídeo procés participatiu

PROCÉS PARTICIPATIU

Participació – Grup motor

Formació professorat

COCREACIÓ

**Recull necessitats i
propostes**

**Presentació avantprojecte
al grup motor**

FORMACIÓ I PROJECTE EDUCATIU DE PATI

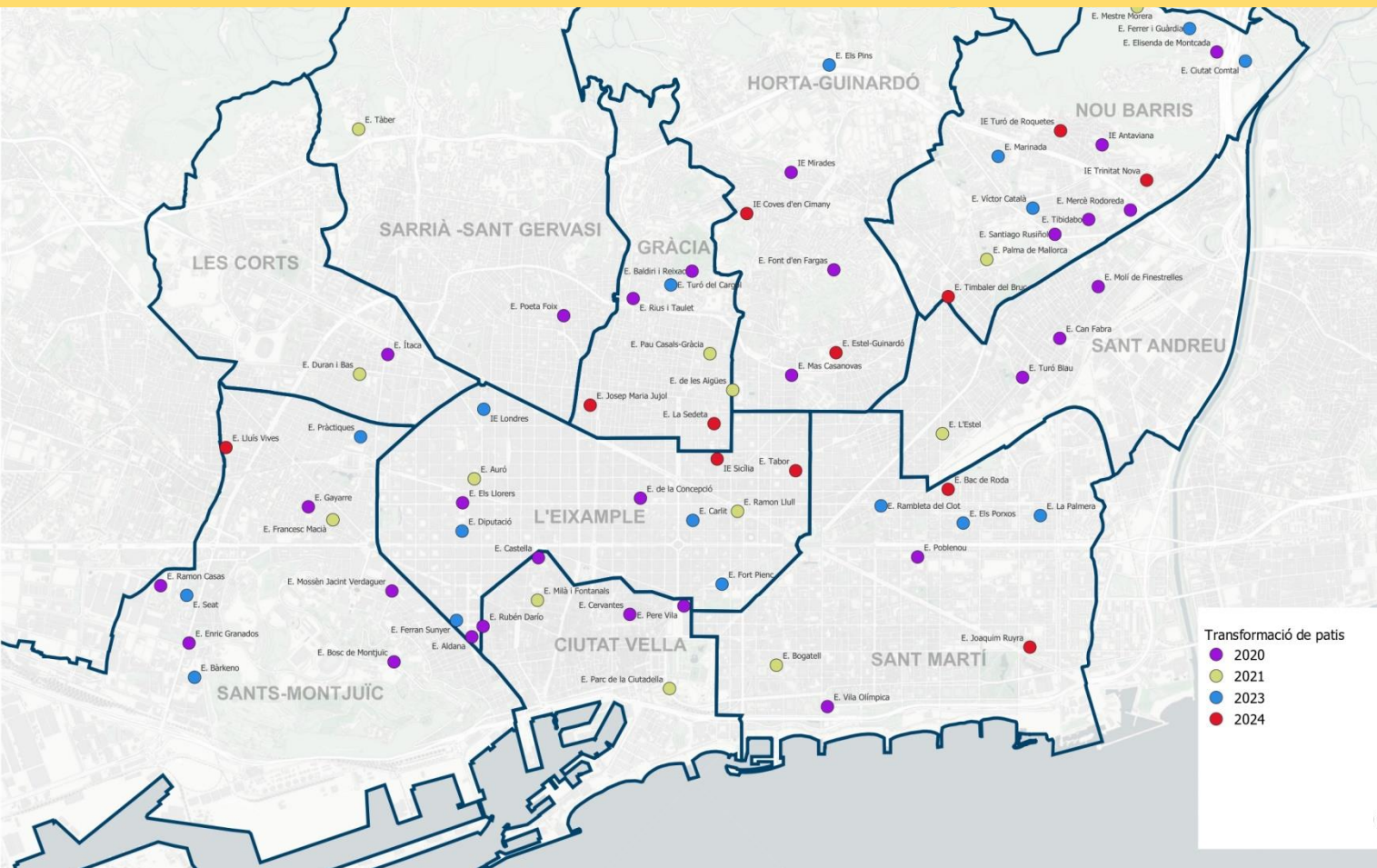

La transformació física del pati és necessària, però no suficient per a poder **aprofitar al màxim** el seu **potencial educatiu**

L'escola ha de disposar d'un **projecte educatiu de pati** que afavoreixi l'ús de l'espai transformat **com a context d'aprenentatge**

ALGUNS IMPACTES

**70 centres
educatius
públics
transformats**

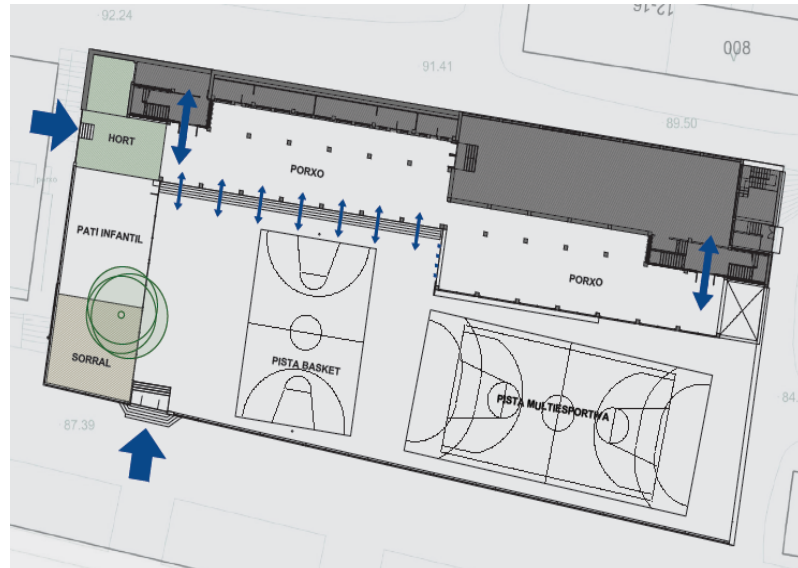
24.000 alumnes

**47% en barris
en situació de
vulnerabilitat**

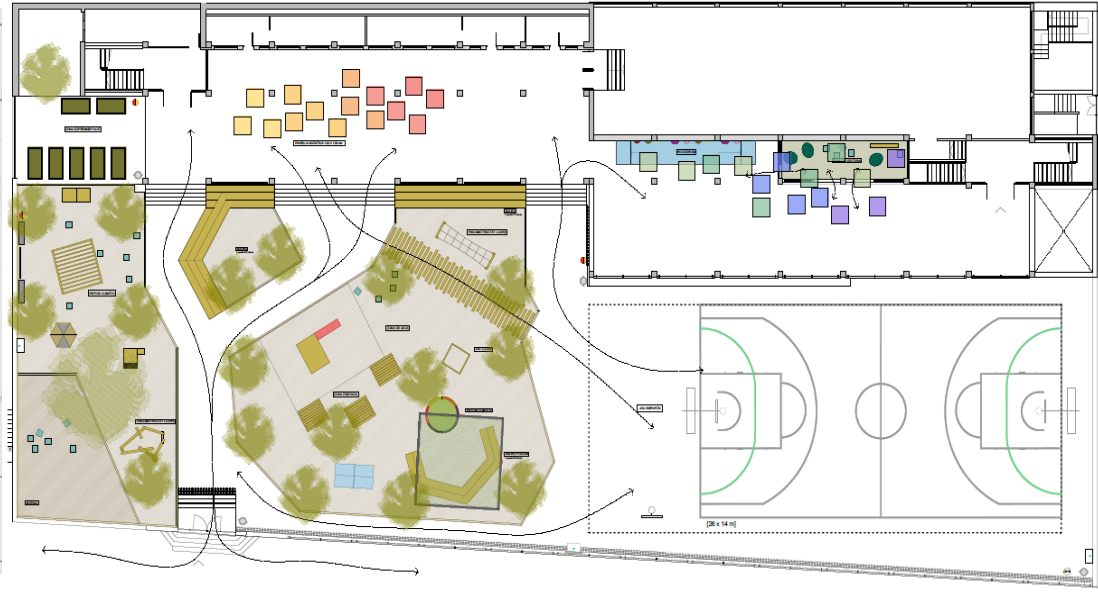
**17% en zones
de més
contaminació**

EL DISSENY D'UN PATI: L'ABANS I EL DESPRÉS

ABANS

DESPRÉS

ABANS

Escola Mas Casanovas

DESPRÉS

ABANS

IA Vapor i Molí

DESPRÉS

ABANS

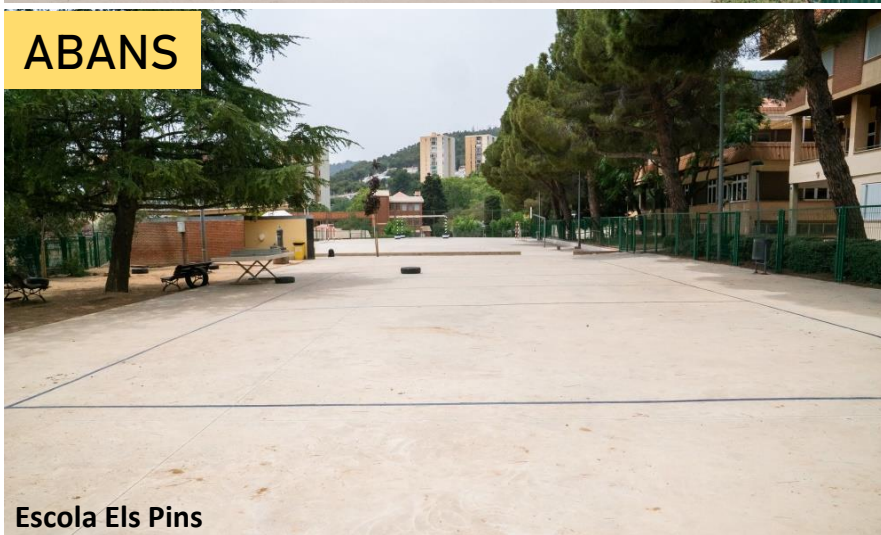

Escola Els Llorers

DESPRÉS

ABANS

Escola Els Pins

DESPRÉS

ABANS

Escola Marinada

DESPRÉS

ABANS

Escola Enric Granados

DESPRÉS

ABANS

DESPRÉS

ABANS

DESPRÉS

DIMENSIÓ COMUNITÀRIA

Patis oberts al barri per a usos esportius, lúdics, educatius i comunitaris

AVALUACIONS RECOLLIDES

Hi ha una major diversificació del joc i una disminució de l'hegemonia del futbol per part dels nens

*"Em sento més lliure perquè en el pati podem jugar a més coses que no sigui la pista"
(nena)*

Millora el benestar de l'alumnat, amb una reducció dels conflictes i un augment de la comoditat

"L'àgora ens ha permès fer les reunions de delegats o reunions d'aula al pati. Algunes assignatures també aprofiten el pati per a fer algunes classes perquè hi ha espais per seure que abans no tenien". (professorat)

S'afavoreix una distribució més igualitària de l'ús de l'espai en nenes i nens

XARXA ESTATAL I EUROPEA DE RENATURALITCIÓ D'ESPAIS I ENTORNS DUCATIUS

REPTES I DESAFIAMENTS

**Arribar a transformar
tots els patis de les
escoles públiques de la
ciutat**

**Manteniment i
corresponsabilitat**

**Transformació
pedagògica**

Avaluació

Gràcies per la vostra col·laboració!

Gretel Vila gvila@bcn.cat

<https://ajuntament.barcelona.cat/educacio/ca/transformem-els-patis>

**Ajuntament
de Barcelona**

**Consorci d'Educació
de Barcelona**
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

